Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 18 сентябрь 1974 йил, чоршанба • № 218 (15.998). Баҳоси 2 тийин.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Наманган областининг сабзавоткорлари ва боғбонлари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун кураша бориб, сабзавот ва ҳўл мева топшириш халқ хўжалиги планларини муддатидан илгари бажардилар. Давлат бултур шу вақтгача топширилганидан етти минг тонна кўп — 54 минг тоннадан зиёдроқ сабзавот олди. Бутун 1973 йил мобайнида тайёрланганидан 3800 тонна кўп мева тайёрланди.

Бу муваффақиятга ихтисослаштирилган «Косонсой», Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли, «Ленинизм» совхозларининг коллективлари ва бошқа хўжаликлар салмоқли ҳисса қўшдилар.

Умумиттифоқ фондига сабзавот етказиб бериш юзасидан берилган топшириқ бажарилди.

Наманганликлар планга қўшимча суратда: 6200 тонна сабзавот, ва икки минг тонна ҳўл мева тайёрлашга аҳд қилдилар.

(ЎзТАГ).

ҲАР СМЕНАДА 4-5 ТОННАДАН

Механизаторлардан Асад Тиллаев, Муҳаммад Расулов, Қўшмурод Рамазоновлар Бухоро областида биринчи бўлиб машина теримига тушдилар. Шофиркон районидаги Ленин номли колхозда Рамазон Зокиров бригадаси далаларида уларнинг ҳар бири бир сменада 4-5 тоннадан «оқ олтин» теришди.

Олот районидаги «Шарқ юлдузи», Қоракўл районидаги «Правда», Ленин номли, «Москва» колхозларининг пахта далаларида ҳам машиналарнинг гуриллаган овози янграмоқда. Машинада терилган пахта карвонлари тайёрлов пунктлари сари йўл олди.

(ЎзТАГ мухбири).

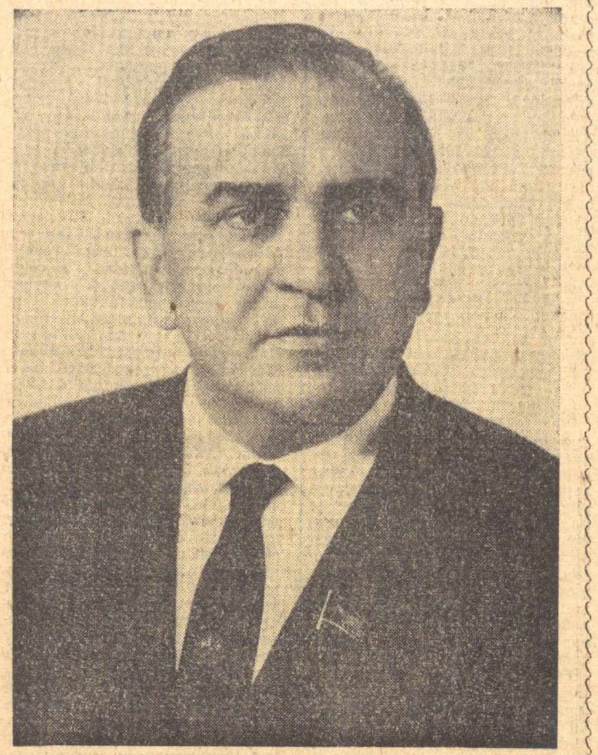

Ўртоқ Виктор Васильевич ГРИШИНГА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сизни — Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбобини олтмиш ёшга тўлган кунингизда қизғин қутлайдилар.

Виктор Васильевич, Сизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик ва совет халқи бахт-саодати йўлида, мамлакатимизда коммунизм тантанаси йўлида бундан буён ҳам самарали ишлашингизни тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ В. В. ГРИШИНГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари ўртоқ Виктор Васильевич **Гришинга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин ордени** ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М, ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 йил, 17 сентябрь.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон компартияси 50 йил

МАШИНАЛАР КАТТА ЙЎЛДА

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИ ТОБОРА ЯҚИНЛАШМОҚДА. ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ВА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИМИЗНИ БАЖАРИШ БИЛАН КУТИБ ОЛАЙЛИК!

● ТЕРИМЧИЛАР, МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАРНИНГ КУНЛИК ТЕРИМ ГРАФИГИНИ ТУЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИШИГА ЭРИШАЙЛИК, УРУҒЛИК ПАХТА ТАЙЁРЛАШГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК!

5.000.000

ПАХТА ШТАБИ

ТЕЛЕФОНЛАР: 337343—337604

● АНДИЖОН ОБЛАСТИНИНГ ЛЕНИН, АНДИЖОН, ХЎЖАОБОД РАЙОНЛАРИ, ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИНИНГ ЯККАБОҒ, КИТОБ, ШАҲРИСАБЗ, ЧИРОҚЧИ РАЙОНЛАРИ, СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИНИНГ САРИОСИЁ, ШЕРОБОД РАЙОНЛАРИ, ФАРҒОНА ОБЛАСТИНИНГ ҚУВА РАЙОНИ ПАХТАКОРЛАРИ ПАХТА ТАЙЁРЛАШДА ПЕШҚАДАМЛИК ҚИЛМОҚДАЛАР. УЛАРДАН ИБРАТ ОЛАЙЛИК, ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИНИ ҲАММАНИНГ МУЛКИГА АЙЛАНТИРАЙЛИК!

БАЙРОҚДОР ХЎЖАЛИК

ҚУВА. (телефон орқали). Димитров номли колхоз пахтакорлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейи нишонланадиган қутлуғ йилда 970 гектар майдонда пахтадан юқори ҳосил етиштирдилар. Уларнинг мавсума гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириб, давлатга 4 минг тонна дўр топширишдир.

Колхоз заршунослари терим ни районда биринчи бўлиб бошлашган эди. Улар ҳар куни фаол ва восталарни бу йилги сафар бар этишган. Шунинг учун ҳам ҳар куни социалистик мажбуриятнинг 2,5-3 процента миқдорида пахта тайёрланиб, давлатга топширилмоқда. Терим суръати кун сайин кизитилмоқда. Хўжалик колхоз пахта тайёрлаш планини дедали муддатида ўринлатиб қўйди.

Бу хўжалик терим ва область бўйича олдинда бораётир. Кунига кеча колхоз пахтакорлари биринчи ўн кунликда хўжаликлараро социалистик мусобақада голиб чиққанлари учун область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлишди.

Бўлим бригадалар ғалаба маррасини қўлди. А. Алимқулов бошлиқ бригада топшириш ердан ўзлаштирилган 65 гектар майдонининг ҳар гектаридан 25 центнердан оширишни хирмон кўтариб. Йил планини биринчи бўлиб бажарди. Бригада заршунослари ўз имкониятларини ҳисобга олиб, бўлган кунигача яна 15 центнердан ҳосил йиғиб олишга қарор қилишди. Шунингдек, М. Қўчқоров, Р. Содиров бошлиқ бригадалар ҳам зафар маррасини кўмишга тайёрланмоқдалар.

Кўпминг килограммчилар мусобақаси авжида. М. Йўлдошева, А. Рустамова, Қ. Деҳқонова сингари моҳир теримчилар кунига 150-200 килограммдан ошириб колхоз хирмонига пахта тўкмоқдалар. Хозиргача уларнинг ҳар бири 6-7 тоннадан ошириб пахта териб қўйди.

Республикамиз «оқ олтин»зорларида йиғим-терим авжида. Пахта ортган карвонларнинг кети узилмайди. Ҳамма жойда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа тобора қизғин тус олмоқда. Олдинда дала гвардиячилари — механик ҳайдовчилар. Наманган областининг Поп районидаги «Коммунизм» колхозида 40 та терим агрегати пахта далаларига чиқариб қўйилди. Юқорида суратда: 6у йил 300 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини олган Б. Бойхонова ва Н. Бултуровалари нурлиб турибсиз. Пастдаги суратда: Сурхондарё областининг Шўрчи районидаги «Ўзбекистон» совхозининг «оқ олтин» далалари. Бу ерда 24 та машина билан кеча-кундуз пахта терилмоқда.

А. Тўраев фотолари.

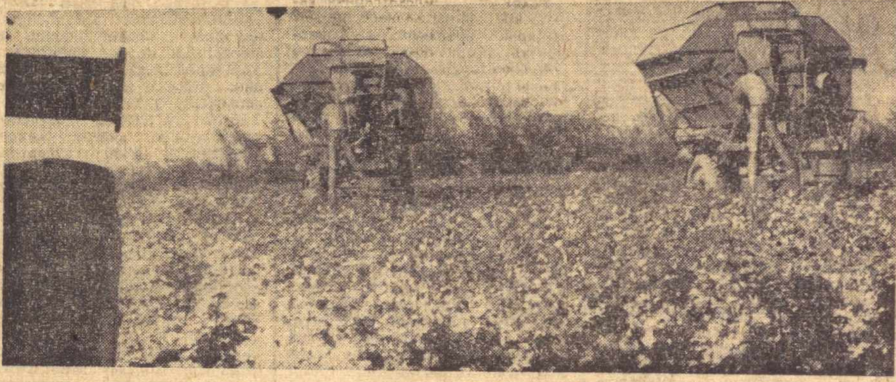

ТОШКЕНТДА БУТУНИТТИФОҚ АНЖУМАНИ

17 сентябрда Ўзбекистон пойтахтида анатомлар, гистологлар ва эмбриологларнинг VIII Бутуниттифоқ съезди очилди. Социалистик ҳамдўстликнинг кўпгина мамлакатларидан, АҚШ, Япониява бошқа давлатлардан таниқли мутахассислар съездга меҳмон бўлиб келишди. Съезд Совет Иттифоқида морфология фанлари янада ривожланишнинг истиқболларини, белгилаб беради.

Съезд ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров қатнашмоқда.

(ЎзТАГ).

МАРРАГА ЕТДИК

Зарафшон дарёсидан Қашқа воҳасига об-ҳаёт олиб келадиган Эски Анхор каналининг янги ўзани қуриб битказилиши муносабати билан Чироқчи районининг кақраб ётган катта-катта майдонлари ўзлаштириш ва суғориш имконияти туғилди. Шу йил бекорбар далаларда «Восход» совхози ниг Уйшун массивидан 600 гектардан ортиқ майдон ўзлаштирилиб, колхозимиз таклиш топди. Ўзлаштирилган майдонларнинг 514 гектарига чигит экдик. Чигит экишдан тортиб, ғўза парваришигача бўлган барча юмушларимизда районимиз пахтакор хўжаликларидан келган пахта усталари, мутахассислар яқиндан ёрдам бериб турдилар. Ғўза парваришининг уларнинг маслаҳатлари қатъий амал қилган ҳолда олиб бордик.

Ҳосилни йиғиштириб олиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб чиқдик. Графиклар тузилди. Терида мингдан ортиқ киши қатнашди. Теримчиларнинг дам олишлари ва умумий овқатланишлари учун барча шароитлар яратиб берилди. Социалистик мусобақа кенг авж олдирилди. Терим учун ҳар куни хўжаликларимиз бўйича йиллик планнинг 6-7 процентини миқдорида пахта тайёрлашга эришдик. Йиллик пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини колхозимиз областда биринчи бўлиб 14 иш кунида бажаришга муваффақ бўлдик.

Кабул пунктига 514 гектар майдонинг ҳар гектаридан 16 центнердан ошириб пахта топширилди. Давлат планни биринчи теримдаёқ бажариш ўзимиз. Хўжаликда ташкил этилган 10 бригаданинг 7 тасп планни ошириб бажарди.

Планни оширишда бажарган бўлсак ҳам халқ далаларда ҳосил кўп. Пахтакорларимиз сурьатни кўп йилдан бўён кечаги кунда, эртага бугунгидан кўпроқ пахта териш аҳди билан ишлаяптилар.

Ҳали пайкалларда ҳосил мўл. Пахтакорларимиз ҳосилдорликни 43 центнерга етказиш учун курашиб меҳнат қилаяптилар.

Тошбой АННАКУЛОВ, Чироқчи районидаги Ўзбекистон Компартияси номли колхоз раиси.

5 миллион ТОННА ПАХТА УЧУН!

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 17 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — бир кунда топширилган пахта, учинчи стун — мавсум бошидан буён.

Андижон	2,30	26,27
Қашқадарё	2,21	24,70
Сурхондарё	2,02	22,94
Фарғона	1,97	17,33
Бухоро	1,69	14,38
Наманган	1,55	10,82
Жиззах	1,30	6,10
Хоразм	0,82	3,95
ҚҚАССР	0,65	3,38
Тошкент	0,65	3,38
Жиззах	0,36	2,45
Сирдарё	0,36	2,45
Самарқанд	0,44	1,78
Республика бўйича:	1,40	12,45

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида шу йил 17 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — бир кунда дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — мавсум бошидан буён (гектар ҳисобида); тўртинчи стун — планга нисбатан процента.

Тошкент	10468	179920	139,2
Жиззах	12463	137734	119,8
Сирдарё	11256	117246	99,4
ҚҚАССР	6538	97947	87,0
Сурхондарё	4027	62542	62,5
Хоразм	6135	40797	60,0
Андижон	10323	68803	57,3
Наманган	9495	49468	46,2
Бухоро	90,44	49894	45,4
Самарқанд	8190	53094	37,9
Қашқадарё	6149	23515	25,0
Фарғона	3978	15795	12,6
Республика бўйича:	89249	896755	67,9

ДОН—ДАВЛАТГА

Республика областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 17 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён (тонна ҳисобида), учинчи стун — топширишга нисбатан процент ҳисобида.

Бухоро	19970	105,1
Самарқанд	46113	76,8
Қашқадарё	58094	72,6
Андижон	21093	68,0
Фарғона	15879	63,5
Сурхондарё	19830	49,6
Тошкент	34737	48,9
Жиззах	30899	40,9
Наманган	12683	36,2
Сирдарё	12936	30,8
ҚҚАССР	329	0,3
Хоразм	—	—
Республика бўйича:	280582	44,9

Расмий ахборот

А. Н. КОСИГИН Ж. СЕГАР БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 16 сентябрь куни Кремлда Франция ташқи савдо давлат секретари Ж. Сегарни қабул қилди.

Дўстона ва амалий характерга эга бўлган суҳбатда ҳар икки мамлакат манфаатлари йўлида Совет—Франция ҳамкорлигини янада ривожлантириш ҳамда кенгайтиришга оид масалалар муҳокама қилинди. Иқтисодий, илмий-техникавий ва савдо алоқаларини кенгайтиришга катта имкониятлар борлиги қайд этилди. СССР билан Франция ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтиришнинг конкрет йўллари, шунингдек ҳар икки мамлакатнинг ташқи иқтисодий тартибга эга бўлган масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Суҳбатда СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев ва Франциянинг СССРдаги элчиси Ж. Вимон иштирок этдилар.

А. Н. КОСИГИН ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 17 сентябрда Японияниннг танқилик «Маруни кабобик, «Сока Гаккай» жамиятининг президенти Дайсаку Икэдани қабул қилди.

А. Н. Косигин билан Д. Икэда ўртасида дўстона суҳбат бўлди. Суҳбат вақтида совет ва япон халқлари ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантириш, шунингдек халқаро тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари муҳокама қилинди.

А. А. ГРОМИКО ЖЎНАБ КЕТДИ

БОНН, 17 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ГФРга қилган ўз визитини тамомлаб, кеча самолётда Нью-Йоркка учиб кетди. У бу ерда БМТ Бош ассамблеясининг XXIX сессиясида қатнашади.

А. А. Громико Кельн—Бонн аэропортида ГФР ташқи ишлар министри Г. Геншер, СССРнинг ГФРдаги элчиси В. М. Фалин ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

А. А. Громико билан Г. Д. Геншер кутиб қолдилар.

А. А. Громико ўз турғида Бонн-да бўлган чоғида ГФР ва Совет Иттифоқи учун ўзаро манфаатли бўлган кўп муҳим масалалар муҳокама қилинганлигини таъкидлаб ўтди. Бу масалалар ўша томонлама муносабатлар ва Европа хавфсизлигини таъминлаш масалаларидир, деяди мухбирлик олиш аҳамияти ошади.

А. А. Громико ўз таъкидлаб ўтганича, ҳар икки томон нуқтаи назари асосий масала — тинчликни таъминлаш ва кескинликни юмшатиш сиёсатига қаратилган йўли билан бориш эканидан бошланди. Совет ҳукумати, деди А. А. Громико, ГФР билан муносабатларга 1970 йилда Москвада тузилган шартнома асосида қараяпти. Совет мамлакатларини Иттифоқ учун ҳам шу ерда муҳим эканини кўрсатади.

Бу асоса муносабатларни ҳамма соҳаларида, шу жумладан Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги иқтисодий ва савдо алоқалари ўз ривожини кўра олади.

А. А. Громико ўз сўзининг охирида ўзига кўрсатилган илтифот ва меҳмондўстлик учун ГФР ҳукуматига миннатдорчилик билдирди.

Г. Д. Геншер ўз навбатида А. А. Громико билан олиб борган музокаралардан мамнун бўлганини изҳор этди. СССР ташқи ишлар министрининг визити ГФР билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар тарихида катта истиқболлар очилганлигининг кўрсаткичидир. Сиёсий йўлнинг давомийлиги муносабатларимизнинг ҳар томонлама ривожланишига ёрдам беради, деди у. Европада кескинликнинг юмшатилишига ва ўзаро ишончни мустаҳкамлашга аҳамиятини кўрсатди.

Г. Д. Геншер ўзининг масалалар тўғрисида ҳам гапириб, ҳар иккала ва бирдаги мавжудлигини билдириб, федерал ҳукумат ҳар икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни бундан буён ҳам ривожлантиришга интилади, деди. Шунга ишонч билдириб ўтди, ҳамкорлик масаласида ҳар икки томоннинг катта мувофиқлари, деб ҳўпини қўйди. У ҳар икки томон ва бунинг натижаларига ҳам далолат беради.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ НЬЮ-ЙОРКДА КЕЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бошчилигидаги Совет Иттифоқи делегацияси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXIX сессияси ишида қатнашиш учун Нью-Йоркка келди.

А. А. Громико аэропортда баёнот берди. У ўз баёнотида сессиянинг иши янада жадал йўналишда бориши, мураккаб ва шу билан бирга зиддиятли халқаро вазиятда бошланганини, аммо халқаро кескинликнинг юмшатилиш борасида ютуқлар борлигини таъкидлади. Кўпгина ривожланган ва ривожланаётган мамлакатлар учун бу йўл ягона бўлиб қолмоқда, деб таъкидлади.

Ўзининг ташқи сиёсат йўли ленинча принципларига содиқ бўлган Совет Иттифоқи, деб уқтириб ўтди А. А. Громико, бундан буён ҳам тинчлик ва кескинликни юмшатиш сиёсатини ўтказаверади.

Делегация таркибига олдин Украина ССР ташқи ишлар министри Г. Г. Шевел бошчилигидаги Украина ССР делегацияси ва Белоруссия ССР ташқи ишлар министри А. Е. Гуринович бошчилигидаги Белоруссия ССР делегацияси Нью-Йоркка келган эди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги ва олтмиш ёшга тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети партия комиссиясида Советининг секретари Виктор Петрович Кузьмингa «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми тарих фанларини ривожлантиришдаги ва илмий-педагогик кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун тарих фанлари доктори, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг ректори Зуҳриддин Расулевич Нуриддиновга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада олий маълумот берадиган савдони янги, шу муносабати билан пахта заводи қурилиши учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан «Узгостром» республика трести бошқарувчисининг ўринбосари Сабирова Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ЛЕНИНИЗМНИ ЎРГАНИШ — ҒАЛАБА ҚОЗОНИШНИ ЎРГАНИШ ДЕМАКДИР

Марксизм-ленинизм КПСС фаолиятининг, социализм бутун революцион ўзгартирувчилик практикасининг бузилмас илмий негизидир. Ленинча партиямиз раҳбарлигида совет халқи янги жамият барпо этиш йўлидаги ҳар бир қадамида илмий коммунизм ғояларини ҳаётга тобора тўлароқ мужассамлантирмоқда. Революцион назария, партия сиёсати ва социал практиканинг ўзаро алоқаси ва актив ўзаро таъсири янада маҳкам бўлиб қолмоқда. Илгарилаб борадиган тараққиётимизнинг ана шу ажойиб хусусияти коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида айниқса ёрқин намоён бўлмоқда. Партия ва халқ тўрт йил мобайнида тўққизинчи беш йиллик планларини бажариш йўлида зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Бу беш йилликнинг улкан вазифалари КПСС XXIV съезди томонидан белгилаб берилган эди. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун умумхалқ ҳаракати тобора авж олмоқда. Совет кишиларининг фаровонлик даражаси ва маданияти ўсмоқда, социал жараёнлар, эзгу мақсад сари ҳаракатимиз тезлашмоқда. Беш йилликнинг сўнгги қадами қўйилганлиги, XXIV съезд вазифаларининг тўла бажарилиши билан боғлиқ бўлган унинг якунлари, партия XXV съездигача бажаришимиз лозим бўлган ана шу ишлар халқ хўжалиги ва маданиятнинг барча соҳаларида хизмат қилаётган ходимлар зиммасига оширилган масъулият юклайди. Бу даврда партия ташкилотларининг ғоявий-сиёсий, тарбиявий ишлари ҳар вақтдагидек илҳомлантирувчи ва сафарбар этувчилик ролини ўйнаши керак.

КПСС жаҳон майдонида XXIV съезд томонидан ишлаб чиқилган Тинчлик программасини амалга ошира бориб, социалистик мамлакатларнинг қардош партиялари билан яқиндан ҳамкорликда, бутун революцион ва тинчликсевар кучлар билан биргаликда реакцияга қарши, тинчлик ва ялпи хавфсизлик учун, халқаро кескинликни юмшатишнинг ҳаётбахш жараёни қатъий қарор топиши учун шиддатли кураш олиб бормоқда. Партия бунда шуни эътиборга олмоқдаки, турли социал тузумдаги давлатлар билан муносабатларда тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш билан бир вақтда идеолгия кураши кенгаяди ва мураккаблашади:

Ижтимоий тараққиётдаги янги ҳодисалар ва тенденциялар, унинг динамик характери янги назарий ечимларни ҳам тақозо этади. Маркс, Энгельс, Ленин асарларидаги принципиал қоидаларга амал қилиб, партия ҳозирги замон практикасини чуқур анализ қилмоқда, революцион таълимотимизни конкретлаштирмоқда ва бойитмоқда. Партия ҳужжатларидаги назарий умумлашма ва хулосалар, уларга берилган аниқ баҳолар ва кўрсатмалар ҳам ўз навбатида бевосита амалий аҳамият касб этиб, оммага сингиб кетмоқда, жуда катта моддий куч, миллионларнинг бунёдкорлик ижодиётига раҳбарлик бўлиб қолмоқда.

КПСС Марказий Комитети «Белоруссия партия ташкилотида идеология кадрларини танлаш ва тарбиялаш ишлари тўғрисида»ги қарорида шуни қайд қилдики, идеология иши коммунизм қурилишининг, халқаро империализм ва реакцияга, ҳар қандай кўринишдаги оппортунизм ва ревизионизмга қарши курашнинг олдинги участкасидир. Ҳаёт кадрларнинг, барча коммунистларнинг ғоявий-назарий тайёргарлигини янада кучайтириш, кенг меҳнаткашлар оммасида илмий дунёқарашни актив шакллантириш зарурлигини тақозо этмоқда, марксча-ленинча таълим ишини ижодий равишда, партия сиёсати ва ҳозирги замон ижтимоий практикаси билан маҳкам боғлаб олиб боришни талаб қилмоқда.

Бу борадаги ишлар КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш белгиси остида самарали олиб борилмоқда. Меҳнаткашларнинг сиёсий маорифи миқёслари анча кенгайди. Ўтган ўқув йилида партия ўқуви системасининг ўзида 19 миллионга яқин коммунист, комсомол, партиясиз актив шуғулланди. Бундан ташқари, комсомол сиёсий маорифининг, иқтисодий таълим системасининг турли звеноларида, халқ университетларида 40 миллиондан кўп киши ўқиди. Ўрта ва олий мактабда ижтимоий фанлар ўқитилаётгани ҳисобга олинганда, мамлакатда ҳар бир совет кишисига марксизм-ленинизмнинг ғоявий бойлигини эгаллаш имконини берадиган шароитлар яратилган деб айтиш мумкин.

КПСС XXIV съезди қарорлари, партиянинг янги назарий хулосалари ва қоидалари базасида марксча-ленинча сиёсий ва иқтисодий таълим мазмуни анча чуқурлашди, унинг ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан алоқаси янада мустаҳкамроқ бўлиб қолди. Партия ташкилотлари пропагандист кадрларни танлаш ва тайёрлашни янада яхшилаш, машғулотларнинг ғоявий-назарий даражасини ошириш борасида кўп ишлар қилдилар. Буларнинг ҳаммаси ўқувнинг сифатига, коммунистларни назарий қуроллантириш ва ғоявий чиниқтиришни кучайтиришга, совет кишиларининг коммунистик онглилигини, меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлигини ривожлантиришга ижобий таъсир кўрсатди.

Марксча-ленинча таълимни йўлга қўйишда эришилган ютуқларни янги, 1974—1975 ўқув йилида ҳам ривожлантириш ва кўпайтириш лозим.

Марксизм-ленинизм назариясини, КПСС тарихи ва сиёсатини ўрганиш жараёнида коммунистлар, кенг меҳнаткашлар оммасининг партия ҳужжатларининг ғоявий-назарий мазмунини бундан буён ҳам янада тўлароқ ўзлаштиришларини таъминлаш муҳимдир. Партия ҳужжатларининг қоидалари ва хулосалари партиянинг коллектив тажрибасини, унинг ҳозирги замон проблемаларига илмий қарашини марказлаштирилган шаклда ифодалайди. Бу ҳужжатларга марксизм-ленинизмнинг ғоявий меросининг ажралмас ва узвий қисми, ҳозирги босқичда КПСС сиёсатининг назарий базаси сифатида қаралиши ва ўрганилиши керак.

КПСС Марказий Комитетининг «Н. Э. Бауман номли Москва олий техника ўқув юрти ва Н. Г. Чернишевский номли Саратов давлат университетида ижтимоий фанларни ўқитишнинг ғоявий-назарий даражасини ошириш ишлари тўғрисида»ги қарорида қайд қилинганидек, ривожланган социалистик жамиятнинг энг муҳим қонуниятларини, ҳаракатга келтирувчи кучларни ва ютуқларини ёрқин очиб бериш, партия раҳбарлик роли, партия фаолиятининг, коммунистик идеологиянинг буюк ўзгартирувчилик кучи тобора ошиб бораётганлигини ҳар томонлама кўрсатиб бериш зарур.

Машғулотлар жараёнида марксизм-ленинизм классиклари асарларини ва партия ҳужжатларини ўрганиш асосида тингловчилар илмий коммунизмнинг актуал проблемаларини, КПСС Марказий Комитетининг диққат-эътиборида турган масалаларни, партия ва халқнинг амалий фаолиятини тушуниб етишларига эришиш керак. Бу ўринда гап аввало КПСС Марказий Комитетининг апрель ва декабрь (1973 йил) Пленумларида, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг «Меҳнаткашларни коммунистик тарбиялаш тўғрисида»ги тўпламига кирган нутқларида ҳар томонлама ёритилган масалалар ҳақида кетмоқда.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги замон практикаси ва истиқболини тушуниш учун энг муҳим бўлган проблемалар ичида партия иқтисодий сиёсатининг фан-техника тараққиётини тезлаштириш, иқтисодий ўсишнинг интенсив омилларидан янада тўлароқ фойдаланиш асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш; ишлаб чиқаришни умумлаштириш даражасини янада ўстириш шароитида бошқаришни, хўжалик юритишнинг услуб ва методларини такомиллаштириш; аграр сиёсатни амалга оширишнинг йўналишлари ва йўллари ҳамда унинг социал жиҳатлари, жумладан РСФСР қоратупроқ бўлмаган зонаси қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тадбирлари каби масалалари ҳам бор. Ҳозирги замон шароитида социалистик мусобақани, меҳнатга ташаббус кўрсатиб, ижодий муносабатда бўлиш, ишнинг сифатини оширишнинг ўзига хос хусусиятлари, иқтисодий ва социал сиёсий аҳамиятини янада чуқурроқ очиб бериш лозим.

Партиянинг халқ фаровонлиги ва маданиятини оширишга, совет жамиятининг бирлигини янада мустаҳкамлашга ва ишчилар синфининг манфаатлари ва мақсадлари базасида унинг социал бир хиллигини ривожлантиришга қаратилган социал сиёсати масалалари ҳам диққат марказида бўлмоғи лозим. Партия ҳужжатларида янада ривожлантирилган миллий муносабатлар назариясини, КПСС Миллий сиёсатининг актуал проблемаларини, интернационал ва ватанпарварлик тарбиясининг актуал проблемаларини ўрганиш ўқув программасининг энг муҳим бўлимларидан бўлиб қолмоқда. Социалистик демократияни, совет турмуш тарзини ривожлантириш, янги кишини камол топтириш жараёнларини ўрганишга доимий диққат-эътибор бериш талаб қилинади. Шунингдек, ўқув планларига совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабасининг 30 йиллигига бағишланган темаларни қўшишни кўзда тутиш ҳам мақсадга мувофиқдир.

Партия ўқуви, комсомол сиёсий маорифи, пропаганданинг оммавий шакллари мазмунида КПСС ташқи сиёсати ва халқаро фаолиятининг актуал проблемалари катта ўрин эгаллайди. Тингловчилар халқаро майдондаги катта силжишларни чуқур тушуниб етишларини таъминлаш, уларнинг диққат-эътиборларини юзаки ҳодисаларга эмас, балки чуқур, узоқ муддатли жараёнларга қаратиш, халқаро вазиятни унинг бутун зиддиятлари ва мураккабликлари билан яхлит ҳолда, икки системанинг, турли синфлар, прогрессив ва реакцион кучларнинг доимий бир-бирига қарши курашида характерлаш лозим. Тинчлик тақдири учун; жаҳон революцион жараёнининг ривожланиши учун кучлар нисбатининг социализм фойдасига ўзгариши, қардош мамлакатларнинг тобора мустаҳкамланиб бораётган бирлиги, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг Тинчлик программасини амалга ошириш борасидаги актив фаолияти ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини очиб бериш муҳимдир. Империализм асосли равишда ва ҳар томонлама танқид қилиниши, унинг социал-иқтисодий зиддиятлари ва унинг бечорор сиёсий системаси, маънавий маҳкумлиги, антигуманистик практикаси очиб ташланиши, антикоммунизм, ўнг ва «сўл» ревизионизм идеологияси фош этиб ташланиши лозим.

Ўқув мазмунини актуаллаштириш, унинг ҳаёт билан алоқасини мустаҳкамлаш коммунистларнинг, миллион-миллион совет кишиларининг ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларига тобора ўсиб бораётган қизиқишига мос бўлиб, тингловчиларнинг ўқишга қизиқиши, машғулотларнинг актив формалари қўлланиш, қироатхонлик ва расмиятчилик кўринишларига хотима бериш учун яхши шарт-шароит яратади. Айни вақтда ўқишга бундай муносабат машғулотларнинг тарбиявий ва ташкилотчилик ролини, уларнинг масъулиятини оширишга, ташаббусни, ишчанликни, социалистик тадбиркорликни, онгли интизомни, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлишни ривожлантиришга таъсирини кучайтиради. Машғулотлар ҳаётдан ажраган ҳолда эмас, балки у билан маҳкам боғланган ҳолда олиб борилган тақдирдагина практикани тушунтириб беришга ва такомиллаштиришга хизмат қилади. Шундай қилгандагина машғулотлар эътиқодга айланади. Коммунистик ахлоқни қарор топтириш учун, коммунистик ахлоққа зид бўлган юлғичлик, мешчанлик психологиясига, сиёсатдан четда туришга қарши кучли қурол бўлиб қолади.

Партия ўқувининг, шунингдек иқтисодий таълим системасининг **бошланғич звеносида** ўқув йили ўртоқ Л. И. Брежневнинг Бауман сайлов округи сайловчилари олдида сўзлаган нутқини ўрганиш билан бошланади. Бу звено программаси асосан аввалги ўқув йиллари қандай бўлган бўлса, шундай қолаверади. Уни ўрганиб бўлган тингловчиларга марксизм-ленинизм асослари мактабларининг ўқув планларига киритиладиган фанларни ўрганишга киришиш тавсия этилади. Бу тингловчилар ўрта звенодаги курсни тўла ҳажмда ўргана олмаган айрим ҳолларда уларга КПСС тарихини, илмий коммунизмнинг оммабоп курсини ўрганиш имкониятини яратиб бериш керак. Бошланғич сиёсий мактабда ўқишни давом эттирадиган ўртоқлар учун «КПСС ички ва ташқи сиёсати» деган янги, қўшимча курс киритилади: бу курс партия ва давлат қарорларини ўрганишга, КПССнинг XXIV съезд томонидан ишлаб чиқилган ички ва ташқи сиёсатни амалга оширишга қаратилган амалий фаолиятини ўрганишга бағишланган. Курс бир йилга мўлжалланган.

Ўрта звенода бутун куч-ғайратни марксизм-ленинизм асосларининг мавжуд курсини ўзлаштиришга, тингловчилар бундан кейинги олий звенода ўқиши учун зарур бўлган сиёсий билим олиш кўникмасини ҳосил қилишларига қаратмоқ керак. Айрим партия ташкилотларида тингловчиларнинг бир қисми бу курсни ўтишни тамомладилар. Олий звенога ҳали ўтмаганлар учун марксизм-ленинизмнинг таркибий қисмларидан бирини, аввало илмий коммунизмни чуқур ўрганиш, биринчи манбалардан анча кенг фойдаланиш тавсия этилади. Бунда бутун бир курс эмас, балки унинг айрим актуал темалари ўрганилиши мумкин.

Олий звенода партия ўқуви кишиларнинг профессионал манфаатлари, уларнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий фаолияти эҳтиёжларини ҳисобга олиб ташкил этилади. Шу муносабат билан марксизм-ленинизм умумназарий проблемаларини эгаллаш билан бирга, партия, совет, хўжалик кадрлари учун бошқаришнинг назарияси ва практикасини, партия иқтисодий ва социал сиёсатининг актуал проблемаларини; илмий муассасалар ходимлари учун илмий тадқиқотлар методологиясини, фан-техника революциясининг социал-иқтисодий жиҳатларини ўрганишни давом эттириш тавсия этилади. Шу билан биргаликда кадрларнинг сиёсий таълимини профессионал қайта тайёргарлик билан алмаштиришга йўл қўйиб бўлмайди.

КПСС Марказий Комитетининг Белоруссияда идеология кадрларини танлаш ва тарбиялаш тўғрисидаги қарорига мувофиқ турли категориядаги пропагандист ходимларни тайёрлашда марксча-ленинча таълим бериш системасининг роли ортади. Партия комитетлари бу қарорни бажара бориб, партия аппарати идеология бўлимлари ходимларининг, журналистларнинг, бадиий интеллигенциянинг, олий ва ўрта мактаб ўқитувчиларининг ва бошқа ходимларнинг ўқувини табақалаштириб ташкил этишга даъват этилганлар. Улар белорус ўртоқларнинг тажрибаси асосида марксизм-ленинизм проблемаларини, КПСС ички ва ташқи сиёсатини, халқаро муносабатларни, бевосита ўзларининг фаолиятларининг назарий негизлари ва методларини комплекс равишда ўргана олишлари кўзда тутилмоқда. Партия комитетларининг идеология бўлимлари ходимлари учун бу идеология ишлари назарияси ва методларининг изчил курси формасида, бадиий интеллигенция учун маданий қурилиш соҳасида Ленин мероси, марксча-ленинча эстетиканинг актуал проблемалари, ҳозирги замон идеологик курашининг актуал проблемалари бўлиши мумкин.

Олий сиёсий таълимнинг барча формалари — иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларида, ўлка, область ва шаҳар партия комитетларида раҳбар кадрларнинг семинарлари, партия активи район мактаблари, назарий ва методологик семинарлар янада ривожлантирилмоқда. Марксизм-ленинизм университетлари тараққиётидаги ижобий процесслар алоҳида диққат-эътиборга ва қўллаб-қувватлашга лойиқдир. Ҳамма жойда марксизм-ленинизм университетларида пропагандистлар факультетлари ташкил этилди. Москва, Киев, Тошкент, Олмаота ва бошқа бир қанча шаҳарларда ана шундай университетларда партия активи, министрликлар ва идораларнинг ходимлари, турли категориядаги интеллигенция учун ҳам махсус факультетлар ва бўлимлар кўпроқ ташкил этилмоқда. Шундай қилиб, марксизм-ленинизм университетлари пропагандистлар ва сиёсий ахборотчилар резервини тайёрлашнинг таъсирчан формаси бўлиб қолмоқда, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда курсларда тайёргарликдан ўтмаётган раҳбар кадрларни ғоявий-назарий чиниқтириш амалга ошириладиган марказга айланмоқда.

Раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча сиёсий ва иқтисодий ўқиши ҳамма соҳадаги фаолиятда чинакам партиявий иш стилини, партиявий ёндашишни барқарор этишга янада кўпроқ ёрдам бериши, партиявий иш услубига зид бўлган ҳамма нарсаларга — бюрократизмга, сансалорликка, инерция кучига қарши йўналтирилиши керак. Марксча-ленинча сиёсий ва иқтисодий ўқиш раҳбар ходимларда партия сиёсатини актив амалга оширувчи ташкилотчилар ва тарбиячиларга хос бўлган юксак ғоявий ва ахлоқий фазилатларни ривожлантиришга қаратилгандир.

Ёшларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш партия ташкилотларининг доимий ишларидан биридир. Янги ўқув йилида **комсомол сиёсий ўқуви системасида** КПСС Марказий Комитетининг ВЛКСМ XVII съездига табригида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу съездда сўзлаган нутқида олға сурилган қоидалар ва вазифаларни, комсомол съезди материаллари ва қарорларини ўрганишга алоҳида эътибор билан қарамоқ керак. Ўқув йилини «Коммунизмни ўрганмоқдамиз, коммунизмни қурмоқдамиз!» ленинча дарс билан бошлаш, «Совет халқининг қаҳрамонона жасорати абадийдир!» деган ленинча дарс билан якунлаш кўзда тутилмоқда.

Партия ташкилотлари ўтган йили КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларнинг иқтисодий таълимини яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажара бориб, иқтисодий ўқишнинг янада ривожланишини ва унинг самарадорлиги ортишини таъминладилар. Иқтисодий ўқишни ташкил этишда партия комитетларининг тармоқ бўлимлари, министрликлар ва идоралар, хўжалик раҳбарлари, касаба союз ташкилотлари актив иштирок эта бошладилар.

Партия комитетлари ва хўжалик раҳбарлари ижтимоий кучларни меҳнат унумдорлигини ошириш резервларини қидириб топиш учун, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг илғор формаларини ўрганиш ва жорий этиш учун сафарбар этишда, социалистик мусобақа самарадорлигини оширишда, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда иқтисодий ўқишдан кенг фойдалана бошладилар. Ходимларнинг иқтисодий тайёргарлигини яхшилаш уларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришда, доимий ҳаракатдаги ишлаб чиқариш кенгашларида, иқтисодий анализ ва меҳнатни нормаллаштириш жамоатчилик бюроларида, рационализаторлар ва ихтирочилар ҳаракатида иштирокини янада самарали қилади. Ана шуларнинг ҳаммаси иқтисодий ўқиш меҳнаткашлар ўртасида ташкилотчилик ва тарбиявий ишларни яхшилашнинг, хўжалик практикасини такомиллаштиришнинг, кишиларнинг ижодий активлигини оширишнинг муҳим воситаси бўлиб қолаётганлигини кўрсатиб турибди.

Шу билан бирга, сиёсий ва иқтисодий ўқиш имкониятларидан ҳали тўла фойдаланилмаяпти. Коммунистик партия назария ва сиёсатининг, Совет давлати тарихининг муҳим масалалари баъзан етарли далиллар келтирилмай ва ҳозирги давр билан боғланмай, юзаки баён қилинади. Машғулотлар кўп ҳолларда юзаки, қизиқарсиз, паст назарий методик ва ташкилий савияда ўтади, практикани, хўжалик фаолиятини ҳозирги замон талаблари нуқтаи назаридан чуқур анализ қилишга таянмайди. Сиёсий ва иқтисодий ўқиш системасидан кўпинча меҳнаткашларни интизомсизликка ва хўжасизликка қарши, маҳаллийчилик ва идорачилик кўринишларига қарши, партиявий иш услубини, иқтисодий фаолиятга сиёсий ёндашишни барқарор этиш учун курашга сафарбар этишда кам фойдаланилмоқда.

Бир қанча ҳолларда иқтисодий ўқишга барча хўжалик, ташкилотчилик ва тарбиявий фаолиятнинг доимий таркибий қисми деб қаралмаётир. Барча министрликларда ва идораларда иқтисодий ўқиш саноатни икки ва уч звеноли бошқариш системасига ўтказиш ишлари билан боғлаб олиб борилаётир деб бўлмайди. Раҳбар хўжалик кадрларининг бир қисми бошқариш назариясини, ишлаб чиқаришни интенсивлаш методларини эгаллашга масъулиятсизлик билан қарамоқда. Хўжалик практикаси масалаларига оид қарорларда ва буйруқларда, тадбирлар планларида ҳамиша ҳам иқтисодий тайёргарлиқ коллективлар олдида турган вазифаларни амалга оширишнинг энг муҳим воситаларидан бири сифатида ажралиб турмайди. Баъзи идеология ходимлари меҳнаткашлар иқтисодий ўқишнинг уларнинг дунёқарашини шакллантиришдаги аҳамиятини етарли баҳоламаётирлар. Айрим жойларда иқтисодий ўқишга ғамхўрлик қилишни баъзи ҳолларда идеологик бўлимларгагина юклаб қўйиш, бошқа ҳолларда эса хўжалик органлари зиммасигагина юклаб қўйишга интилиш кузатилмоқда.

Беш йилликнинг ҳозирги босқичи вазифалари масъулиятли ва мураккабдир. Мамлакат экономикасини ривожлантириш истиқболлари меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий фаолиятини активлаштиришда иқтисодий ўқишнинг ролини янада оширишни талаб қилади. Шу муносабат билан 1974 — 75 ўқув йилига тайёргарликни тугаллар эканлар, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари ўқишни ташкил этишда тўпланган тажрибани умумлаштиришлари, мавжуд камчиликларни тугатиш чораларини кўришлари керак.

Корхоналардаги, бирлашмалардаги, министрликлар ва идоралар ҳузуридаги иқтисодий ўқиш бўйича кенгашлар, партия комитетлари типовой лойиҳа бўйича ўқишга ходимларнинг янги табақаларини жалб этишлари керак «Иқтисодий билим асослари»ни ўрганган ишчилар ва колхозчиларга уларнинг истагига мувофиқ ва зарур шарт-шароит мавжуд бўлган тақдирда ўқишни «Социализм ва меҳнат» янги курси бўйича давом эттириш тавсия этилади. «Экономика ва ишлаб чиқаришни бошқаришнинг асослари», «Илмий бошқариш асослари» ва «Бошқариш фани ва практикаси» курсларида хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларнинг ўқишини қоида тарзида учинчи йилга ҳам узайтириш мақсадга мувофиқдир.

Машғулотларнинг ғоявий-назарий савиясини ошириша ўқишнинг беш йиллик якунловчи босқичи вазифалари билан иқтисодий ишларни яхшилаш ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бериш лозим. Амалий топшириқларни бажариш, конкрет аҳволни таҳлил этиш ва иқтисодий масалаларни ҳал этишни ўқув процессининг мажбурий элементи деб қарамоқ керак. Ушбу йил социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини, анализ қилишда ва 1975 йил учун муқобил планларни ишлаб чиқишда тингловчиларнинг иштирок этиши учун иқтисодий таълим системасидан, активроқ фойдаланиш зарур.

Бутун идеология фаолиятида бўлгани каби сиёсий ва иқтисодий ўқишнинг муваффақияти энг аввало кадрларга боғлиқдир. КПСС Марказий Комитети Белоруссияда идеология кадрлари билан ишлаш тўғрисидаги қарорида буни яна бир бор алоҳида таъкидлади. Ижтимоий тараққиётнинг ҳозирги босқичи, идеологик фаолиятга қўйилаётган юксак талабларни ҳисобга олиб, пропагандистларнинг назарий ва методик тайёргарлигини бутун чоралар билан яхшилаш, уларнинг ҳар тарафлама хабардор бўлишини таъминлаш лозим. Пропагандистик ишнинг самарадорлиги пропагандистнинг омма ғоявий мураббийси, тарбиячиси ва ташкилотчиси сифатидаги ролини янада ривожлантириш ва кучайтириш алоҳида аҳамият касб этади. Шу муносабат билан Владимир Ильич номидаги Москва электромеханика заводи ҳамда В. И. Ленин номидаги Иваново камволь комбинати пропагандистларининг маълум ташаббуси янада кенг ёйилишини таъминлаш, яъни тарбиячилик ва ташкилотчилик ишлари малакаларини эгаллашда пропагандист активларга ёрдам бериш, коммунистларнинг меҳнаткашлар кенг оммасининг онглилигини оширишда, барча кучларни меҳнат коллективлари олдида турган конкрет вазифаларни бажаришга сафарбар этишда пропагандист активларга таяниш мақсадга мувофиқдир. Пропагандист кадрлар тўғрисида, уларнинг составини мустаҳкамлаш ва доимийлигини таъминлаш, самарали ишлаш учун уларга шароит яратиб бериш тўғрисида, партия пропагандисти деган юксак унвоннинг обрўсини ва ижтимоий аҳамиятини ошириш уларнинг ташаббусини, ижодини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш тўғрисида ленинча анъаналар руҳида кундалик ғамхўрлик кўрсатмоқ керак.

Сиёсий ва иқтисодий таълимнинг аҳволи кўп жиҳатдан партия комитетларининг ташкилотчилик фаолияти даражасига, ўқишнинг мазмуни ва машғулотларнинг доимийлиги ва сифатига партия комитетларининг эътибор беришига, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари томонидан пропагандистларга ва тингловчиларга методик ёрдам кўрсатилишига боғлиқдир. Пропагандистик практикасини чуқур таҳлил этиш, унинг энг яхши ютуқларини умумлаштириш ва кенг оммалаштириш зарур.

Коммунизмнинг бўлажак қурувчилари дунёқараши ва ахлоқи пойдевори барпо этиладиган мактабларда, техникумларда ва олий ўқув юртларида ижтимоий фанларнинг қандай ўқитилаётганлиги партия комитетларининг доимий диққат марказида бўлмоғи керак. Ижтимоий фан ўқитувчиси иши билан пропагандистлик фаолияти қандайдир ўтиб бўлмас чегара билан ажратиб қўйилган эмас. Бунинг устига, уларнинг ўртасида умумийлик кўп, янги ўқитувчилик вазифасини пропагандистлик вазифасини ҳам кўпинча ўша кишиларнинг ўзлари бажарадилар. Партия органлари тарбиявий ишларнинг айрим участкаларига ҳам шунингдек, умуман коммунистик тарбиянинг бутун жараёнига ҳам кундалик раҳбарлик қилиб боришга даъват этилган бўлиб, улар идеологик кадрларнинг турли отрядлари ўртасида самарали тажриба алмашишни таъмин этишлари керак.

Пропагандистик иш формалари жиҳатидан ҳам, методлари жиҳатидан ҳам, мазмуни жиҳатидан ҳам замон талабларига, меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган маънавий эҳтиёжларига мувофиқ бўлиши, янги жамият барпо этишнинг улкан вазифаларини ҳал этишга, икки жаҳон системасининг ўзаро тарихий рақобатида социализм ғалабасига эришишга ёрдам бермоғи керак.

(**«ПРАВДА», 1974 йил 17 сентябрь**).

Тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани авж олдираётган ишлаб чиқариш илғорларининг сафи кенгайиб бормоқда. Чапдаги суратда беш йиллик план-топшириғини бажариб, ҳозир 1976 йил ҳисобига ишлаётган слесарь Н. Йўлдошевни кўриб турибсиз. У Чирчиқдаги трансформатор заводининг энг пешқадам ишчиси. Ўнгдаги суратда эса Бекобод йўл қурилиш ва эксплуатация қилиш участкасининг илғор группа қурувчилари. Улар район маркази — Зафар посёлкасидаги қурилишларда актив қатнашмоқдалар.

Т. Маҳкамов, И. Глауберзон ва Б. Сирокин фотолари.

Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхознинг Абдулаҳад Нурматов бошлиқ бригадаси аъзолари пахта тайёрлаш йиллик мажбуриятини 11 октябрга бажаришга аҳд қилганлар. 106 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтарилади. Бригаданинг илғор теримчиларидан (олдинги қаторда) О. Мирзабоева, У. Умрзоқова ва С. Рисқуловалар кунлик пахта териш топшириғини икки-уч баравар ошириб адо этмоқдалар.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ЙИҒИМ-ТЕРИМ ХАЛҚ НАЗОРАТИДА

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдирган «Ленинград» колхози меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йилида 1460 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта йиғиб-териб олиш ва давлатга 6570 тонна «оқ олтин» сотиш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбурият қабул қилганлар. Хўжаликдаги мавжуд 17 та пахтачилик бригадасидан 8 таси ўтган йили беш йиллик учун белгиланган планларни бажарган эди. Бу йил колхоз тўққизинчи беш йиллик марраларини эгаллайди ва ана шу йиллар учун белгиланган пландан 1000 тонна кўп «оқ олтин» сотади. Бу йил етиштирилган ҳосилнинг салкам 80 процентини машиналар билан териб олинади. Бунинг учун 21 та терим агрегати шай қилиб қўйилган. Уларни 42 механик ҳайдовчи икки сменада бошқаради. Пахта йиғим-терими давомида машиналар беш группага бўлиниб ишлайди. Уларнинг тўхтовсиз пахта теришини таъминлаш мақсадида етарли миқдорда транспорт воситалари ва кўчма устахоналар бириктирилди. Механик ҳайдовчилар мавсумда ҳар бир машина билан колхоз бўйича ўртача 150 тоннадан «оқ олтин» териш мажбуриятини олганлар.

Пахта йиғим-терими мавсумида ўз сафига 96 халқ назоратчисини бирлаштирган халқ контроли группаси колхоз правлениеси ва партия ташкилотига яқиндан ёрдам кўрсатади. Хўжаликдаги иккита цех группаси ва 18 та пост пахта йиғим-терими, механизатор кадрларни жой-жойига қўйиш, терим машиналарига техника ёрдами кўрсатиш, далада ишлаётганлар учун зарур маданий-маиший шароит яратиш ишларининг боришини мунтазам назорат қилиб туради. Текшириш ва рейд якунлари «Коммунистик меҳнат учун» деворий газетаси, жанговар варақалар, «Халқ контроли ҳаракатда» варақасининг махсус сонларида ва стендларида, шунингдек радио орқали эълон қилиб борилади.

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ, ХЎЖАОБОД РАЙОНИДАГИ «ЛЕНИНГРАД» КОЛХОЗИ ХАЛҚ КОНТРОЛИ ГРУППАСИНИНГ ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ ВА ТАЙЁРЛАШ МАВСУМИ УЧУН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети Андижон область, Хўжаобод районидаги «Ленинград» колхози халқ контроли группасининг пахта йиғим-терими ва тайёрлаш мавсуми учун белгилаган тадбирларини маъқуллади ва область, район халқ контроли комитетларига, колхоз ва совхозларнинг халқ контроли группаларига бу тадбирларни чуқур ўрганиш ва кенг ёйишни тавсия этди. Шунингдек барча халқ контроли органларига пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш ва уни амалга ошириш вазифаси топширилди.

Халқ контроли группаси қўйилган вазифани муваффақиятли бажариш учун пахта териш машиналари группа бўлиб ишлайдиган жойларда, хирмон ва кўрак чувиш машиналари ўрнатилган далаларда, тайёрлаш пунктларида 25 та вақтинча постлар ташкил этди. Улар пахта йиғим-териминининг зўр уюшқоқлик билан олиб борилишини таъминлайдилар, нобудгарчиликнинг олдини оладилар.

Колхоз халқ контроли группаси йиғим-терим мавсуми учун зарур тадбирлар белгилади. Шу тадбирларга биноан:

пахта териш машиналари, транспорт воситалари, пахта ортадиган, тўкилган ҳосилни териб оладиган, кўрак терадиган ва чувийдиган машиналарни мавсумга тайёрлаш юзасидан рейдлар ва текширишлар ўтказилади;

ғўзаларни самолёт билан ўз вақтида ва сифатли дефолиация қилиш ва машиналар айланадиган жойлардаги ғўза барг[illegible] механизм[illegible] группа назорат[illegible]; Йўл[illegible] тайёр[illegible] билан териб олинадиган участкаларга олиб келадиган йўллар, ўқ ариқлар ҳамда машиналар айланадиган жойларни текислаш аҳволи текширилади;

терим техникасини зарур миқдорда ёнилғи ва мойлаш материаллари билан, уларни даланинг ўзида заправка қиладиган воситалар ва запас қисмлар билан таъминлаш мунтазам назорат қилиб борилади;

халқ контроли группаси ва постлар машина билан пахта теришнинг дала—бункер—прицеп — тайёрлаш пункти конвейерини ташкил қилиш ва терилаётган пахтанинг сифатли бўлишини таъминлаш мақсадида ҳар бир халқ назоратчисининг ва механик ҳайдовчининг диққат-эътиборини пахта териш машиналаридан тўла унум билан фойдаланиш, уларни тунда ҳам ишлатиш учун ёритиш асбобларининг тайёрлигини қайта текшириш, машиналарнинг ишчи органларини диққат билан созлаш, шпинделларни вақтида ювиб туришни таъминлаш, механизаторларнинг смена алмашишларини ташкил қилиш, терим агрегатларига техника ёрдами кўрсатиш, шунингдек уруғлик пахта териш юзасидан план-топшириқни муваффақиятли бажариш вазифаларига қаратади; ёнилғи ва мойлаш материаллари сарфи қатъий назорат остига олинади; теримчи ва механизаторларга ўз вақтида иш ҳақи тўлаш, илғорларни рағбатлантириш назорат қилиб борилади;

давлатга пахта топшириш тартибига риоя қилишнинг аҳволи доимий назорат остига олинади;

пахта териш, қуритиш ва ташиш пайтларида техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиш ва ёнғин хавфининг олдини олиш тадбирларининг бажарилиши текшириб борилади;

барча бригадаларда ва тайёрлаш пунктларида пахта нобудгарчилиги олдини олиш учун халқ назоратчилари зиммасига ҳосилни бункерлардан фақат прицепларга ағдариш, пахта ортилган прицепларни брезент ва шолча билан беркитиш, ерга тўкилган пахтани солиш учун ҳар 200 метр жойга яшчиклар ўрнатишни таъминлаш вазифаси топширилди;

пахта йиғим-теримига меҳнатга қобилиятли барча кишиларни сафарбар қилиш, кундалик нормаларнинг бажарилишини вақти-вақти билан текшириб бориш, мавжуд камчиликларни дарҳол тугатиш, ҳар бир дала шийпонида иссиқ овқат тайёрлаш, теримчи ва механизаторлар ишлаётган участкаларга қайнатилган ичимлик сув ташиб келтириш, кўчма дўконлар ташкил қилиш, далада ишлаётганлар учун медицина хизмати уюштириш, болалар боғчалари ва яслиларининг намунали ишлаши учун зарур тадбирларни амалга ошириш халқ контроли группа ва постларининг, барча халқ назоратчиларининг мавсум давомидаги кундалик иши бўлиб қолади.

Колхоз халқ контроли группаси бу тадбирларни амалга оширишни группа ва пост аъзолари, халқ назоратчиларидан масъул кишиларга топширди.

Колхоз халқ контроли группасининг пахта йиғим-терими ва тайёрлаш мавсуми учун белгилаган бу тадбирлари группа йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинди.

КЎПМИНГ КИЛОГРАММЧИЛАР

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Навоий районидаги колхоз ва совхозларда дала шийпонларида янги плакат-рўйхат варақалари пайдо бўлди. Унда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа илғорларининг номлари ёзиб борилмоқда. Районидаги «Москва» совхозининг пешқадам теримчилари Р. Юсупова, В. Рўзиева, Х. Сулрова, «Ленинград» колхозининг чевар теримчиси Н. Мирзаеваларнинг номлари биринчи бўлиб ёзилди. Бу моҳир кўпминг килограммчи теримчилар мавсумда 12-15 тоннадан пахта теришга сўз берганлар. Уларнинг ҳар бири кунига 140-160 килограммдан сифатли пахта термоқда.

Навоий районидан партия комитети, «Коммунизм учун» район газетасининг ташаббуси билан ташкил қилинган плакат-рўйхат варақалари областнинг бошқа колхоз, совхозларида ҳам кенг қўлланилмоқда. Ҳозирги вақтда Бухоро области пахтазорларида 80 мингдан ортиқ йигит ва қизлар кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб кунлик нормаларини 1,5-2 ҳисса бажармоқдалар.

Т. НАЗИРОВ.

СИФАТГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР

Охунбобоев районидаги Ленин номли колхоз деҳқонлари тайёрлов пунктларига [illegible] Пахтанинг ҳаммаси биринчи сорт[illegible]

[illegible]

— Юбилей йилида, — деди колхоз раиси Карим Охунбобоев, — етиштирилган ҳосилнинг камида 90 процентини давлатга биринчи сортга сотамиз.

(ЎзТАГ мухбири).

Фарғона области[illegible]

ДОН ЭКИШ УЧУН ЯНГИ ЕРЛАР

ҚАРШИ, 13 сентябрь. (ЎзТАГ). Қашқадарё областининг ғаллакорлари кузги дон экишни авж олдирмоқдалар. Ульянов районидаги «Москва» совхозининг механизаторлари Пўлат Равшанов билан Неъмат Худойқулов ҳар куни ўн тўрт гектар майдонга кузги буғдой ва арпа экмоқдалар. Улар ерга уруғнинг районлаштирилган «олтин буғдой», «қизил шарқ», «аврора» навларини экмоқдалар. Қўриқ ердаги «Пахтакор», Карл Маркс номли совхозларда ҳам уруғ экиш ишлари бошланди. Бу хўжаликларнинг лалмикор ерларида донли экинлардан мўл ҳосил —гектар бошига 16 центнердан ғалла олинмоқда. Деҳқонлар Қарши даштидаги қўриқ ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш ҳисобига ғалла майдонларини кенгайтиришга қарор қилдилар.

МЎЛ-КЎЛ ШИРАЛИ ОЗУҚА ТАЙЁРЛАНДИ

Тошлоқ районидаги хўжаликлар маккажўхоридан силос бостириш йиллик топшириғини Фарғона областида биринчи бўлиб бажардилар. Хандақ ва ўраларга 3 минг тоннадан кўп ширали озуқа бостирилди. Куйбишев номли, «Коммуна» колхозлари ва бошқа хўжаликлар қиш мавсумига силосни етарли миқдорда ғамлаб қўйдилар.

(ЎзТАГ).

Оламда нима гап

БОННДА УЧРАШУВЛАР

БОНН, 16 сентябрь. (ТАСС). ГФР ҳукуматининг таклифига биноан бу ерда меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громикони бугун ГФР канцлери Г. Шмидт қабул қилди.

А. А. Громико билан Г. Шмидт ўртасида Совет —Ғарбий Германия муносабатларига доир масалалар юзасидан, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи муҳим халқаро проблемалар юзасидан батафсил суҳбат бўлиб ўтди.

А. А. Громико билан Г. Шмидт ўртасидаги суҳбат дўстона вазиятда ўтди.

Шу куни А. А. Громикони ГФР президенти В. Шеель қабул қилди. СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатлар масалалари юзасидан ва баъзи бир халқаро проблемалар юзасидан суҳбат бўлиб ўтди.

А. А. Громико ГФР президенти В. Шеель 1975 йилда расмий визит билан Совет Иттифоқига бориши тўғрисида унга таклифнома топширди. Бу таклифнома миннатдорчилик билан қабул қилинди.

* * *

А. А. Громиконинг Г. Шмидт ва В. Шеель билан бўлиб ўтган суҳбатларида ГФР ташқи ишлар министри Г. Д. Геншер СССРнинг ГФРдаги элчиси В. М. Фалин, ГФРнинг СССРдаги элчиси У. Зам ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

* * *

Бугун А. А. Громико билан Г. Д. Геншер ўртасида якунловчи суҳбат бўлиб ўтди.

15-16 сентябрда бўлиб ўтган музокараларнинг якунлари юзасидан қўшма ахборот қабул қилинди.

ГРЕЦИЯДАГИ СУҲБАТЛАР

АФИНА, 16 сентябрь. (ТАСС). Греция ҳукумати билан музокаралар олиб бормоқ учун бу ерга келган СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев Греция бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Г. Маврос билан учрашди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Кипр масаласи юзасидан, шунингдек ҳар икки тарафни қизиқтирувчи икки томонлама муносабатларга доир баъзи масалалар ҳақида фикрлашиб олинди. Суҳбатда СССРнинг Грециядаги элчиси И. М Ежов иштирок этди.

Л. Ф. Ильичев учрашув тугаганидан сўнг журналистларнинг саволларига жавоб қайтара туриб, Кипр масаласи юзасидан Совет Иттифоқининг тутган позициясини баён қилиб берди, СССР Кипр давлатининг мустақиллиги, суверенлиги ва территориал бутунлигини ёқлаб чиқаётганлигини таъкидлаб ўтди.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ АМАЛИЙ ИШДА

ПРАГА, (ТАСС). Бу ерда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг қишлоқ хўжалиги бўйича доимий комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, Монголия Польша, Румыния, Совет Иттифоқи, Чехословакия делегациялари, шунингдек кузатувчи сифатида Югославия вакиллари қатнашади.

Мажлисларнинг иштирокчилари чорвачиликнинг оқсилли ем-хашакка бўлган эхтиёжларини таъминлаш, чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи объектлар қуриш учун замонавий технология ва типовой лойиҳалар ишлаб чиқиш соҳасида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳамкорлиги, фан-техника ҳамкорлигини ривожлантириш соҳасидаги вазифалар ва бошқа масалаларни муҳокама қилдилар.

РКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XI СЪЕЗДГА ТЕЗИСЛАРИ

БУХАРЕСТ, (ТАСС). Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг органи «Скинтейя» газетаси «Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XI съездга тезисларини эълон қилди. XI съезд шу йил ноябрь ойида бўлади.

Тезисларда шу беш йилликнинг дастлабки тўрт йили мобайнида жамиятнинг моддий-техника базасини ривожлантириш ва янгилашда, халқнинг моддий турмуш даражасини юксалтиришда эришилган муваффақиятлар қайд қилиб ўтилади, Румыния социалистик жамият қурилишини давом эттиришда коммунистлар ва бутун халқ олдида турган асосий вазифалар баён этилади.

Б. ЭЖЕВИТ ИСТЕЪФО БЕРДИ

АНҚАРА, 16 сентябрь. (ТАСС). Туркия бош министри Булент Эжевит президент Фахри Корутюрк билан маслаҳатлашганидан кейин бугун истеъфо берганлигини эълон қилди. У бошчилигидаги ҳукумат составида парламентга ўтказилган кейинги сайловда озгина кўпчилик овоз билан ғалаба қилган халқ республикачилар партияси ва миллий нажот партиясининг вакиллари бор. Ички ва ташқи сиёсат масалалари юзасидан ана шу ҳар икки партия ўртасида рўй берган кескин ихтилофлар Б. Эжевитнинг истеъфо беришига сабаб бўлди.

Дўстлик байрами

АШХОБОД, 16 сентябрь. (ТАСС мухбири). Бугун Туркманистонда Совет Иттифоқи халқларининг интернационал дўстлиги кунлари бошланди. Туркманистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилган куннинг 50 йиллигига бағишланган ана шу дўстлик кунларида қатнашиш учун Ўзбекистон, Молдавия, Қирғизистон ва Тожикистон делегациялари Туркманистонга келди.

Бугун Туркманистон Компартияси Марказий Комитетида Совет Иттифоқи қардош халқларининг вакиллари қабул қилинди. Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ч. Отаев туркман халқининг иқтисодий ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари ҳақида меҳмонларга сўзлаб берди ва уларни республика халқ хўжалигини ривожлантириш истиқболлари билан таништирди.

Қардош республикаларнинг делегациялари В. И. Ленин ҳайкали супасига, Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган туркманистонлик жангчилар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик супасига гулчамбарлар қўйишди.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Иштихон районы боғбонлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, давлатга мева сотиш йиллик планини ошириб бажардилар. Шаҳарликлар дастурхонига 1191 тонна ўрнига 1200 тонна мева етказиб берилди.

Районда мева топшириш қизғин давом этяпти.

* * *

Ургут районы соҳибкорлари юбилей йили дастурхонига 400 тонна мева етказиб бериб, йиллиқ планни бажардилар. Бунга йиллик мева харид қилиш планини икки ярим баравар қилиб бажарган Ильич номли, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Крупская номли колхозларнинг боғбонлари катта ҳисса қўшдилар. Район хўжаликлари яна 100 тонна мева тайёрлашга аҳд қилдилар.

Район бўйича давлатга йиллик пландаги 2290 тонна ўрнига 3517 тонна картошка, 2554 тонна ўрнига 3000 тонна майиз етказиб бериш мажбурияти олинди.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Тошкент области. Оржоникидзе районидаги «Қибрай» боғдорчилик совхози соҳибкорлари ўз маҳсулотларини мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларига юборадилар. Москва, Ленинград, Красноярск каби қатор шаҳарларнинг савдо ташкилотлари бу хўжалик маҳсулоти харидорларидир. Совхоз коллективи республикамизнинг юбилей йилида пландаги 647 тонна ўрнига 800 тонна узум ҳосили етказиб беришга сўз берган. Суратда: илғор ишчи Т. Мадалиева. У узум узишда барчага ўрнак кўрсатмоқда.

А. Усмонов ва Л. Аракельян фотоси. (ЎзТАГ).

ЖАҲОН ЧИЛИ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМ

Чилида фашист хунтаси давлат тўнтариши ясаб, республиканинг қонуний ҳукуматини ағдариб ташлаган ва республика президенти Сальвадор Альендени ўлдирган фожиали сентябрь кунларидан буён бир йил ўтди. Хоин генераллар ҳокимиятни қўлга олганларидан кейин мамлакатда шафқатсиз ҳарбий диктатурани ўрнатдилар, халқнинг барча демократик ҳуқуқлари ва эркинлигини, Чили меҳнаткашлари кўп йиллар мобайнида олиб борган кураши натижасида қўлга киритган ғалабаларни тугатдилар. Хунта қонуний ҳукумат тарафдорларига қарши қонли террорни авж олдириб юборди. Неча ўн минглаб кишилар ўлдирилди, 20 мингга яқин киши турма ва қамоқ лагерларига ташланди. Булардан неча минглаб киши ҳозирги кунда ҳам зиндонларда азоб чекиб ётибди. Мамлакатда қамал ҳолати ва комендантлик соати сақлаб қолинган, одамларни кўплаб қамоққа олиш давом этмоқда.

Хунта Сальвадор Альенде ҳукумати даврида национализация қилинган 20 дан ортиқ корхонани хусусий эгаларига қайтариб берди ва айни вақтда Чили дарвозаларини чет эл монополияларига кенг очиб қўйди. Хунта мамлакатнинг табиий бойликларини бу монополияларга сотмоқда. Американинг «Анаконда коппер майнинг» ва «Кеннекот коппер корпорейшн» монополиялари Чилининг мисруда саноатида ўз таъсирини бирмунча тиклаб олиб, ҳозирнинг ўзидаёқ Чили сотиб келган мис қимматининг 50 процентини миқдорида фойда олаётганлигини айтиб ўтиш кифоядир. Чили аҳолисининг кўпчилиги очлик ва қашшоқликдан азоб чекмоқда, энг зарур молларнинг нархи тўхтовсиз ошиб, саноатнинг кўп тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқариш қисқариб бормоқда.

Мамлакатдаги сўл кучлар подпольенинг жуда оғир шароитларида фашист хунтага қарши курашни давом эттирмоқдалар. Халқ бирлиги партиялари жуда кўп қурбон берилишига ва ваҳшиёна репрессияларга қарамай, ўз ташкилотларини сақлаб, ўз сафларини қайтадан ташкил қила олдилар. Бу партиялар ҳозирги вақтда Чилидаги янги вазиятни эътиборга олиб фашист диктатурасига қарши чиқаётган барча халқ ташкилотлари ва демократик партияларни, барча ватанпарварларни бирлаштирадиган кенг антифашист фронтни ташкил этиш соҳасида кўп иш қилмоқдалар.

Чили халқи учун оғир бўлган ҳозирги пайтда бутун тараққийпарвар инсоният уни қўллаб-қувватламоқда. Жаҳон жамоатчилиги шу кунларда Чилининг бошига тушган фожиали санани хунта террорига қарши, Чили ватанпарварларини қўллаб-қувватлаш мақсадида ўтказилган қудратли оммавий, митинг ва намойишлар билан нишонлади. Планетамизнинг ҳамма қисмида неча миллионлаб кишилар Чили халқи билан бирдамлик ҳафтасида қонли репрессиялар дарҳол тўхтатилсин. Чили Компартиясининг Бош секретари Луис Корвалан ва мамлакатдаги бошқа ҳамма сиёсий маҳбуслар озод қилинсин, деб қатъий талаб этдилар. Нью-Йорк ва Берлин, Лиссабон ва Будапешт, Каракас ва Деҳли, Белград ва Ханойдаги оддий меҳнаткашлар «Йўқолсин хунта!», «Ватанпарварларга озодлик!» деб талаб қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев совет жамоатчилиги вакилларининг Чили халқи билан бирдамлик халқаро ҳафталигига бағишланган йиғилиши қатнашчиларига йўллаган мактубида КПСС ва совет халқи номидан Чилидаги барча ватанпарвар ва демократларни ишонтириб айтаманки, уларнинг ҳаққоний курашини доим қўллаб-қувватлайверамиз, деган эди.

Яширин иш шароитида ҳаракат қилаётган Халқ бирлиги партиялари баёнот эълон қилдилар. Улар бу баёнотда Чили халқининг фашист хунтага қарши қаҳрамонона кураши билан бирдам эканликларини билдирган бутун жаҳондаги тараққийпарвар кучларга миннатдорчилик изҳор қиладилар.

Р. КНЯЗЕВ,
(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БЕРЛИН.** ГДР гражданларидан 170 мингга яқин киши мамлакат шаҳар ва қишлоқларининг кўчаларида ҳаракат хавфсизлигини кузатишга ёрдам беради. Уларнинг ғайратлари туфайли, у бултур мамлакат болаларидан 1,3 миллион киши «кўча ҳаракати қоидалари бўйича аъло баҳо» значоги олди.

◆ **ТУНИС.** Ҳукмрон социалистик дустурчилар партиясининг Монастир шаҳарчасида ўтаётган IX съезди президент Ҳабиб Бурғибани шу партиянинг умрбод раиси, шунингдек Тунис республикасининг умрбод бошлиғи қилиб сайлади. Ҳабиб Бурғиба 1956 йилда Туниснинг мустақиллиги эълон этилганидан бери Тунис президенти лавозимини эгаллаб келади.

◆ **ВАШИНГТОН.** Кейинги йилларда АҚШда темир йўл фалокатлари жуда кўпайиб кетди. Расмий маълумотларга кўра, 1973 йилда 7 мингдан ошиқ поезд (аввалги йилдагига нисбатан 27 процент кўп) издан чиқиб кетди. Темир йўл фалокатларининг қарийб ярми йўлларнинг аҳволи ёмонлиги, яна чорак қисми эса темир йўлларнинг ускуналари эскирганлиги оқибатида рўй бермоқда.

(ТАСС).

СССР ХАЛҚЛАРИ САНЪАТИ ФЕСТИВАЛИ

Бизнинг суҳбат

ҚЎШИҚЛАРИМ СИЗГА!

Ольга ВОРОНЕЦ,
РСФСРда хизмат кўрсатган артист.

— Бундан бир неча йил аввал Тошкентда гастролда бўлган эдим.

Сафардан қайтгач санъатсевар бу диёрга қайта келишни кўнглимга тугиб қўйгандим. Фестивалга раҳматлар бўлсинки, санъатни юксак қадрловчи кишилар диёрига уларнинг улкан шодиёналари арафасида мени бу ерга бошлаб келди.

Мен Тошкентда кўп марта бўлганман. Ҳар гал келганимда туғишган кишимдай бўлиб кетган ўзбекистонлик дўстларимга репертуаримдаги энг яхши қўшиқларимни ҳадя этаман. Гастролдан катта ижодий парвозларга ўзимда иштиёқ сезиб қайтаман.

Бу галги сафарим мен учун қадрдон бўлган кишиларнинг улкан тўйи арафасига тўғри келди. Бу улкан тантанага бағишланган СССР халқлари санъати фестивалида қатнашаётганимдан беҳад шодман. Репертуаримдаги энг яхши қўшиқларимни фестивалга, Тошкентга олиб келдим. Агар ўз қўшиқларим билан халқ хўжалигининг ҳамма жабҳаларида, шунингдек санъатда катта ютуқлар билан қутлуғ санага яқинлашиб келаётган ўзбекистонлик дўстларимни хурсанд этсам, ўзимни энг бахтиёр деб ҳис қилардим.

ИЖОДИЙ МАКТАБ

Асек ЖУМАБОЕВ,
Қирғизистон ССР халқ артисти.

— Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб СССР халқлари санъати фестивалининг ўтказилиши биз, қирғизистонликларни ҳам чексиз қувонтирмоқда. Аслида биз ҳам мезбон қатнашчиларимиз. Чунки, ўзбек ва қирғиз халқлари қадимдан бир онанинг, бир отанинг фарзанди деб келинади. Ариғи-ариғига туташ, қуда-қудағай, ҳатто, қалблари ҳам туташ бўлган кишилармиз.

Фестиваль биз, санъаткорлар учун катта ижодий мактаб вазифасини ўтайди. Биз довруғи оламга таралган машҳур санъаткорлар билан учрашдик. Уларнинг мафтункор ва мангуликка дахлдор санъати билан танишдик, ўзаро фикр алмашдик, тажрибаларимизни ўртоқлашдик. Бизга мана шундай имконият яратган фестиваль ташаббускорларига ташаккур!

Маҳорат сарчашмаси

Халқ театрлари республика кўригининг учинчи якунловчи босқичи бошланди. Бу кўрик Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 50 йиллигига бағишланган. Район ва область кўрикларининг ғолиблари, халқ театри номини олган қирқта драма ва қўғирчоқ театри коллективи бу йил ана шу даврада иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлди.

Бухоро, Самарқанд ва Ўзбекистондаги бошқа бир қанча область кўрикларининг ғолиблари Навоий шаҳрида учрашдилар. Фарғона водийсидаги халқ театрларининг вакиллари Қўқонда учрашадилар. Тошкент қорақалпоғистонлик ва пойтахт области ҳаваскорларини қабул қилади.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Ёз хотиралари. 18.10 — «Здоровье». 18.40 — **«Ахборот».** 18.55 — Ёзувчилар пахтакорларга. 19.15 — Т. Юнусова ва Б. Брейва концерти. 19.40 — **«Ахборот».** 20.00 — МОСКВА. **Хоккей: КАНАДА — СССР.** 22.00 — **«Бақт».** 22.30 — Концерт. 23.00 — **Футбол: «Динамо»** (Киев) — **ЦСКА** (София). 23.45 — 1974 йилда тасвирий санъат ва архитектура соҳасида СССР Давлат мукофотига номзодлар. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. Бадиий фильм. 11.30 — Ўқув кўрсатувлари. 17.35 — МОСКВА. 18.05 — Ҳужжатли фильм. 18.35 — Концерт 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Адабий кўрсатув. 20.00 — ТОШКЕНТ. СССР халқлари адабиёти. Мирзо Турсунзода. 20.40 — Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин. 21.20 — Концерт. 22.00 — Ҳужжатли кино экрани. 22.30 — **Оқдарё устида момақалдироқ** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — Белгиловчи йил вахтасида. 20.05 — Ўқув кўрсатуви. 21.15 — **Бировни излайман** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/IX да **Травиата,** 19/IX да **Севилья сартароши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/IX да **Оқшомдан тушгача,** 19/IX да **Комиссия.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/IX да **Ҳижрон,** 19/IX да **Ҳалима** (спектакллар кеч соат 8 да бошланади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«ДЎСТЛИК ҚАНОТИДА» ЦИРК ТОМОШАЛАРИ** (кеч соат 7 яримда).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Апачлар — НАВОИЙ номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Эрта куннинг иссиқ кунлари — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Камонинг сўнгги жасорати — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Апачлар — **«ФЕСТИВАЛЬ».**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

28 сентябрь, 3, 13 октябрда

Янги спектакль

ГЕРХАРД ГАУПТМАН

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, ёзувчи ҲАМИД ҒУЛОМ таржимаси

„ҲАЁТ ШОМИ"

(Икки қисмли драма)

Саҳнага қўювчи режиссёр — Ф. ШЕЙН.
Рассом — Г. БРИМ.
Режиссёр ассистенти — М. АЗИМОВ.
Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Н. ГИНЗБУРГ.

СПЕКТАКЛДА: СССР халқ артисти, СССР Давлат ва Ўзбекистон ССР Давлат Ҳамза мукофотлари лауреати О. ХЎЖАЕВ: Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Ўзбекистон ССР Давлат Ҳамза мукофоти лауреати Я. АБДУЛЛАЕВА: И. БОЛТАЕВА, Э. МАЛИКБОЕВА, Ҳ. НАРИМАНОВ, А. ТУРДИЕВ, СССР Давлат ва Ўзбекистон ССР Давлат Ҳамза мукофотлари лауреати С. ТАБИБУЛЛАЕВ: Қ. ХЎЖАЕВ, М. ЮСУПОВ, Ж. ТОЖИЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Т. АЗИЗОВ, Ё. АҲМЕДОВ, Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофотининг лауреати С. НОРБОЕВА, М. ОРИПОВ, П. САИДҚОСИМОВ, Т. ХОНТУРАЕВ, Т. ЮСУПОВА, О. ЮНУСОВ;

Артистлар: М. АЗИМОВ, Р. АҲМЕДОВА, Т. КАРИМОВ, Э. КОМИЛОВ, Д. ИБРОҲИМОВА, Х. ИСМАТУЛЛАЕВ, Г. ЗОКИРОВА, Т. МЎМИНОВ, Х. НУРМАТОВ, Н. ОЛИМОВ, Ё. САЪДИЕВ, С. УМАРОВ, Ш. САФОЕВА, Қ. АБДУРАҲИМОВ қатнашадилар.

Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.
Касса эрталаб соат 10 дан очиқ.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЎРИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ ПЛАН КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ

Илмий-техника информацияси ва техник-иқтисодий тадқиқотлар илмий-текшириш институтининг рефератив тўпламларига

ОБУНА ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

«ЯНГИ ТЕХНИКА»
(ўзбек тилида)
Йилига 12 марта чиқади. Бир йиллик обуна баҳоси — 3 сўм 60 тийин, айрим сони — 30 тийин.
«Союзпечать» каталоги бўйича индекси — 75217.

«МЕХАНИЗАЦИЯ ХЛОПКОВОДСТВА»
(рус тилида)
Йилига 12 марта чиқади. Бир йиллик обуна баҳоси — 3 сўм 60 тийин, айрим сони — 30 тийин.
«Союзпечать» каталоги бўйича индекси — 75214.

«ХЛОПКОВАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ»
(рус тилида)
Йилига 4 марта чиқади. Бир йиллик обуна баҳоси — 1 сўм 20 тийин, айрим сони — 30 тийин.
«Союзпечать» каталоги бўйича индекси — 75215.

«ШЕЛК»
(рус тилида)
Йилига 4 марта чиқади. Бир йиллик обуна баҳоси — 1 сўм 20 тийин, айрим сони — 30 тийин.
«Союзпечать» каталоги бўйича индекси — 75216.

Тўпламларга «Союзпечать»нинг барча бўлимларида ёзилиш мумкин.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

М. Т. ЎРОЗБОЕВ НОМИДАГИ МЕХАНИКА ВА ИНШООТЛАРНИНГ СЕЙСМИК МУСТАҲКАМЛИГИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лаборатория мудири: пахта териш аппаратлари назарияси; **лаборатория катта илмий ходимлари:** электрон ҳисоблаш машиналари эксплуатацияси ва уларни материаллар билан таъминлаш, аэродинамика (3 ўрин).

Конкурсда лабораториядаги мутахассислик бўйича фан доктори ёки кандидати илмий даражасига эга бўлганлар, ҳамда ишлаб чиқаришдаги юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.

КОНКУРС МУДДАТИ — 10 ОКТЯБРГАЧА.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700143, Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси.

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЕАТР ВА РАССОМЛИК САНЪАТИ ИНСТИТУТИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» газетасининг 11 июль сонида эълон қилган конкурс муддатини

1 ОКТЯБРГАЧА

УЗАЙТИРАДИ

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЕАТР ВА РАССОМЛИК САНЪАТИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра доцентлари: ҳозирги замон ўзбек тили, ўзбек совет адабиёти

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Г. Лопатин кўчаси, 77-уй, кадрлар бўлими.

АХБОРОТ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

БИРИНЧИ МУКОФОТ

СССР Қишлоқ хўжалик, Маориф ва Соғлиқни сақлаш министрликлари, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов ходимлари касаба союзи Марказий Комитети ҳамда «Крестьянка» журнали редакцияси қишлоқларда мактабгача тарбия муассасалари тармоғини кенгайтириш ва уларнинг ишини яхшилаш мақсадида Бутуниттифоқ кўриги ўтказган эдилар.

Яқинда кўрикнинг биринчи босқичига якун ясалиб, Иттифоқдаги 5 та хўжаликка биринчи мукофот беришга қарор қилинди. Улар орасида Андижон область, Ленин районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Правда Востока» колхози ҳам бор. Колхозга вимпел, фахрий ёрлиқ ва пул мукофоти бериладиган бўлди.

«БЕШ ЙИЛЛИК ҚАҲРАМОНЛАРИ ҲУРМАТ ТАХТАСИ»

Андижон область партия комитети тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин, 1974 йилда бажарган ишлаб чиқариш илғорларини ёзиш учун «Беш йиллик қаҳрамонлари ҳурмат тахтаси» таъсис этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

«Ҳурмат тахтаси»га шаҳар ва район партия комитетларининг тавсияси билан саноат корхоналари, цехлар, қурилиш ташкилотлари ва бошқармалари, колхоз ва совхозлар, совхозларининг бўлимлари, бригадалар, фермалар, ишлаб чиқариш илғорлари ёзилади.

НАМАНГАН. Областдаги заводлар тўқимачиларга янги пахта ҳосилидан ўн минг тонна тола жўнатди. Бу маҳсулотнинг ҳаммаси аъло навлидир. Чет мамлакатларга тола жўнатиш юзасидан дастлабки буюртмалар ҳам бажарилди: Бангладеш билан Польшага маҳсулот юборилди.

Тошкентда иттифоқдош республикалар университетларининг дўстлик ҳафтаси давом этмоқда. Суратларда: дўстлик ҳафтаси қатнашчилари (чапдан ўнгга) Озарбайжон, Тожикистон, Вильнюс Давлат университетларининг студентлари Ш. Насибов, М. Пўлатова, А. Римантас, Туркманистон Давлат университетининг ўқитувчиси А. Курдова, Латвия ва Белоруссия Давлат университетлари студентлари Ю. Муйжниек, Д. Смагина, Белоруссия Давлат университети комсомол комитети секретарининг ўринбосари В. Андрухович ва Тошкент Давлат университетининг студенти С. Сафоев ўртоқлар. Р. Шамсуддинов фотоси, (ЎзТАГ).

Олмалиқ шаҳридаги Ленин номли кон-металлургия комбинатида ташкил этилган саломатлик пансионати намунали ишлаб турибди. Пансионатда бу йил 900 дан ортиқ ишчи-хизматчи ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда дам олди. Суратда: дам олувчилар медицинага оид суҳбат тинглашяпти. Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

ТАФАККУР КЎРИГИ

ШАХМАТЧИ ЁН ДАФТАРИДАН

Жаҳондаги мамлакатларнинг қарийб юзга яқини Халқаро шахмат федерациясига аъзо бўлиб кирганлиги бу қадимий ақл-идрок ўйини қай даражада кенг тарқалганини яққол кўрсатиб турибди. Бинобарин, дунё миқёсидаги мусобақаларнинг сони, хиллари ҳам кўпаймоқда. Расмий биринчиликларнинг аксарияти совет шахматчиларига тегишли экани эса қонуний бир ҳолдир. Ҳеч қаерда, ҳеч бир бошқа мамлакатда шахмат бизнинг Советлар диёридагидек мустаҳкам илдизга эга эмас. Яратилаётган шарт-шароитларни айтмайсизми. Ахир, тўгарак, секцияларга уюшган шахматчиларимизнинг ўзи миллионлаб-а! Социалистик мамлакатларнинг кўпи бизнинг тажрибамиздан баҳраманд бўлмоқдалар. Ана шунинг учун ҳам муваффақиятлар чакки эмас: нуқул совриндорлар сафидан ўрин олмоқдалар. Шахмат олимпиадаларининг охиргиси ҳам бунга яққол мисол бўла олади.

Энг оммавий спорт уюшмаларидан бири — Халқаро шахмат федерацияси тузилганига яқинда ярим аср тўлди. Жаҳон шахмат олимпиадаларининг навбатдаги йигирма биринчиси Францияда ўтказилгани ҳам бежиз эмас: федерация худди шу мамлакатда ташкил топган ва унинг эллик йиллик тантаналарини шу ерда нишонлаш айни муддао эди. СССР шахмат федерацияси ана шу олимпиада курашини кўриб келиш учун 25 кишидан иборат махсус группа ташкил этди; ўшаларнинг сафида мен ҳам бор эдим.

Франциянинг қаерида, ким билан мулоқатда бўлмайлик, самимийликка интилаётганликлари билиниб турди. Буни мамлакатларимиз ўртасида кейинги йилларда ривож топаётган муносабатлар натижаси деб билдик, албатта.

25 июнь куни эрталаб шаҳар қабристонини зиёрат қилдик. Франция Коммунистик партияси ва жаҳон ишчилар ҳаракатининг таниқли раҳбарларидан бири Морис Торез қабрига гулчамбар қўйдик. Шу куни самолётда жаҳон шахмат олимпиадаси давом этаётган Ницца шаҳрига йўл олдик. Бу ерда бизни «Франция — СССР дўстлик жамияти» вакили, СССР терма командасининг капитани, собиқ жаҳон чемпиони Василий Смислов, олимпиячиларимиз тренери халқаро гроссмейстер Ефим Геллер ва бошқалар кутиб олдилар. Дарров ўйинларни суриштирамиз. Капитан жилмайиб: «Сизларни хафа қилармидик» деди гапни қисқа қилиб.

Эшитган бошқа-ю, кўрган бошқа-да. Кенг майдон қаршисида улкан бир бино салобат тўкиб турибди. Пештоқлари XXI жаҳон шахмат олимпиадаси эмблемалари билан безатилган. Жуда катта спорт саройларига ўхшаб солинган бу бинода ҳар хил виставкалар ўтказилар экан. Бир ой мобайнида бу ер жаҳоннинг ҳамма бурчакларидан келган 400 дан ортиқ манаман деган шахмат усталари ихтиёрида бўлди.

Аслида, бир бутунни ташкил этувчи зал мутасаддиларнинг маҳорати туфайли уч бўлакка бўлингандай. Кираверишда олимпиада маъмурияти жойлашган бўлиб, ён томонида тўп-тўп болалар ўтиришибди: автомат билан шахмат ўйнашяпти. Бир йўла сеанслар нарироқда ҳам ўтяпти. Мактуб жўнатаман деган кишига махсус олимпиада белгиси босилган конверт-у откриткалар муҳайё. Бир ёқда почта, телеграф; журналистлар учун телетайп. Ўйналган партиялар тексти зудлик билан оққа кўчирилиб турибди.

Ўйин учун ажратилган жойнинг катталигидан 400 дан ортиқ шахматчи, тренер ҳамда судьялар узоқроқдан қарасангиз кўзингизга илашмайди. Панжара ёнида туриб чарчасангиз, ёнга ўрнатилган телевизорлардан бирининг олдига бориб ўтирасиз-да, ўша ўйинни томоша қилаверасиз. Кузатувчиларнинг кўпи совет шахматчилари ўйнаётган жойга тўпланишади. Собиқ жаҳон чемпионлари Борис Спасский, Тигран Петросян, Михаил Таль, эндиги туркум мусобақаларида шахмат тожига даъвогарлик қилиб турган Анатолий Карпов билан Виктор Корчнойларнинг шиддатли ҳужум-у нафис мудофааларини кўрмай, қаёққа ҳам боришарди. Маҳаллий газеталардан бири, француз томошабинлари ватандошларининг ўйинлари қолиб, бошқаларникини кузатишяпти, деб ёзибди нолигандай. Ишқибозни мажбур қилиб бўларканми! Ўша куни финал мусобақаларнинг ўн биринчи тури ўйналаётган эди. Ватандошлар келганидан руҳланган шахматчиларимиз Испания командасини 4:0 ҳисобида мағлуб этишди. Вакилларимизнинг маҳоратига яна бир карра офаринлар айтиш билан бирга, «оёғимиз ёқди» маъносида бир-биримизга жилмайиб ҳам қўйдик. Ўйиндан ҳоли пайтларда бизни Монако князлигига ва Канн шаҳрига олиб боришди.

Олимпиаданинг охирги кунлари айниқса қизиқарли ўтди. Халқаро шахмат федерациясининг навбатдаги конгресси бир қатор муҳим масалаларни ҳал қилди. Собиқ жаҳон чемпиони голландиялик профессор Макс Эйве яна федерация президентлигига сайланишида совет вакиллари жонбозлик кўрсатдилар. Жаҳон чемпиони Роберт Фишернинг Америкадан туриб баён қилган шартлари бутунича қабул этилмади: тегишли ўзгаришлар киритилди... Унинг зарда билан суғорилган «бир қулоч» телеграммасига «яхшиликча, гапларингизни қайтариб олинг...» дегандек жавоб қилди федерация. Аммо Фишердек ноёб талантнинг шахмат майдонидан ўзини олиб қочиши мухлислар учун номақбул эканлиги ҳам таъкидланди.

XXI олимпиада совет шахматчиларининг чинакам устунлиги билан якунланди: 88 учрашувнинг биттасини ҳам бой бермай, сурункасига ўн иккинчи марта олтин кубокни қўлга киритдилар... Ҳамма тантаналарга биз гувоҳ бўлдик.

Зафар қучган донгдор гроссмейстерларимиз билан бирга Ниццадан жўнадик. Икки кун Парижда тўхтаб, Москвага қайтдик. Гамилтон — Рассел олтин кубоги тағин ўша Марказий шахмат клубимизда.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

СПОРТ

БЕЛЛАШУВЛАР, ОЧКОЛАР

БОКС. Кейинги пайтда халқаро мусобақаларда Ўзбекистон боксчиларининг номи тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Худди шу боисдан ҳам Польшанинг Шчецин шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда қатнашган СССР терма командаси асосан Ўзбекистон боксчиларидан тузилганига ажабланмаса бўлади. Республикамиз вакиллари ўзларига билдирилган ишончни тўла оқладилар. Олти мамлакатдан 70 га яқин кучли боксчи иштирок этган мазкур мусобақада А. Гуҳарбоқиев, Ф. Пак, В. Юдин, В. Куришко ва А. Анфимовлар ўз вазн тоифаларида ғалабага эришдилар. А. Қодирохунов билан В. Алексеев бетоб бўлиб қолмаганида республикамиз боксчилари қўлга киритган олтин медаллар бештадан кўп бўлиши мумкин эди.

ПАРАШЮТ СПОРТИ. Словакия халқ қўзғалони 30 йиллигига бағишлаб Болгария, Венгрия, ГДР Монголия, Польша, СССР ва Чехословакия спортчилари иштирокида халқаро мусобақа ўтказилди. Совет парашютчилари ғалабаси билан тугаган мазкур турнирда тошкентлик армиячи Игорь Ильин кўпкурашнинг барча босқичларида равон мусобақалашиб, 3 километрга югуришда биринчи ўринни олди. Умумкоманда ҳисобида биллур совринни қўлга киритган Совет Иттифоқи терма командаси аъзолари алоҳида машқлардаги муваффақиятлар учун олтин медаллар билан тақдирландилар.

РАДИАТОР ХОНАНИ СОВУТАДИ

Марказлашган иситиш радиаторидан... ҳавони совутишда ҳам яхши фойдаланса бўлади. Тошкент уй-жой ва жамоат биноларини типовой ва экспериментал лойиҳалаш зонал илмий-тадқиқот институтининг олимлари шуни исбот қилдилар.

Улар хонага ўрнатилган «Комфорт» иситиш асбоби орқали совуқ сув ўтказдилар. 40 градусли жазирамада ҳам хонадаги ҳаво температураси 26 градусдан юқорига кўтарилмади. Конвекцияни — хонадаги ҳаво «айланишини» кучайтирмоқ учун радиаторларни одатдагидек пол устига эмас, балки шип остига жойлаштирилди. Энди совуқ ҳаво пастга тушади, иссиқ ҳаво эса радиатор сари кўтарилади. Қишда шу «Комфорт»га иссиқ сув келади ва иссиқ ҳовур хонани иситади.

Бундай системанинг бир қанча фазилатлари бор: совутувчи махсус қурилма ёки кондиционерларга эҳтиёж қолмайди, битта труба ва асбобларнинг ўзи қишда хонани иситади, ёзда эса салқин қилади. Бунинг устига у бешовқин ишлайди ва кўпга чидайди.

«Комфорт» конвекторларини ишлатиб иситиш ва совутиш системаси амалга оширила бошлади. Зонал институтнинг лойиҳасига асосан Нукусда қурилаётган 200 ўринли кўп қаватли меҳмонхонада, шунингдек 2000 аҳолига мўлжалланган экспериментал уй-жой комплексида шундай система қўлланилади. (ЎзТАГ).

ЭНГ ЯХШИ ШИФОХОНА

Чирчиқ электр химия комбинатининг одамларга куч ва бардамлик бағишлаётган санаторий-профилакторийсига Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишлаб ўтказилган республика жамоат кўриги якунлари бўйича биринчи ўрин берилди. Ана шу санаторийда бўлган ходимларнинг касалланиш даражаси бу ерда даволанишдан олдинги давридагига нисбатан икки баравардан кўпроқ камаяди.

Олмалиқ кон-металлургия комбинатида ишлаб турган энг азалги профилакторийлардан бири иккинчи мукофотга сазовор бўлди. Фарғона ёғ-мой комбинатининг санаторийси учинчи мукофотни олди. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Самарқанд шойи тўқиш фабрикаси, Навоий химия комбинати, Андижон областидаги Москва пахта тозалаш заводи ва бошқа бир қанча корхоналарнинг санаторий-профилакторийларида даволаш ишлари яхши йўлга қўйилганлиги қайд қилиб ўтилди.

Кўрик бир йилдан кўпроқ вақт давом этди. Шу давр ичида янги профилакторийлар қуриш ва ишлаб турганларини кенгайтириш туфайли беш мингдан кўпроқ киши ўз соғлиғини яхшилаб олиш учун қўшимча имкониятга эга бўлди. Яқинда яна олти шифохона фойдаланишга топширилади.

(ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари
Ж. ЖАББОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Р. 02717. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 218.